

Súd: Okresný súd Trnava
Spisová značka: 38P/18/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2120209763
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 06. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Linda Anovčinová
ECLI: ECLI:SK:OSTT:2021:2120209763.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trnava sudkyňou Mgr. Lindou Anovčinovou v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté deti: P. C., N.. XX.XX.XXXX, N. C., N.. XX.XX.XXXX P. M. H., N.. XX.XX.XXXX, bytom ako starý otec, zastúpené procesným opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany, pracovisko Hlohovec, so sídlom Jarmočná 3, Hlohovec, deti rodičov - matka: V. H., N.. XX.XX.XXXX, trvale bytom A. XXX/X, Č. a otec: T. C., N.. XX.XX.XXXX, trvale bytom S., t.č. Ú. N. M. C. Y. B. R., za účasti starého otca: Q. H., N.. XX.XX.XXXX, trvale bytom A. XXX/X, Č., o náhradnej starostlivosti o maloleté deti, takto

rozhodol:

I. Maloletý P., maloletá N. a maloletá M. sa z v e r u j ú do náhradnej osobnej starostlivosti starého otca, ktorý je povinný vykonávať osobnú starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný rozvoj maloletých detí a je oprávnený zastupovať maloleté deti a spravovať ich majetok v bežných veciach.

II. Matka je p o v i n n á platiť výživné na maloletého P., maloletú N. a maloletú M. vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrované nepľnoleté dieťa podľa osobitného zákona mesačne vždy do 15. dňa v mesiaci vopred na účet príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny.

III. Otec je p o v i n n ý platiť výživné na maloletého P., maloletú N. a maloletú M. vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrované nepľnoleté dieťa podľa osobitného zákona mesačne vždy do 15. dňa v mesiaci vopred na účet príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny.

IV. Týmto sa ruší rozsudok Okresného súdu Piešťany č.k. 8P/121/2011-29 zo dňa 02.02.2012 o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému P., maloletej N. a maloletej M..

V. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Trnava uznesením č.k. 11P/49/2020-15 zo dňa 10.09.2020 zamietol návrh Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany, pracovisko Hlohovec na nariadenie neodkladného opatrenia a zároveň začal konanie o náhradnej starostlivosti o maloleté deti P., N., M. P. R.. Uznesením č.k. 11P/49/2020-28 zo dňa 19.10.2020 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým maloleté deti P., N., M. P. R. dočasne zveril do starostlivosti starého otca, ktoré bude trvať do právoplatného skončenia konania vo veci samej. Uznesením č.k. 11P/49/2020-54 zo dňa 26.11.2020 súd vylúčil konanie o náhradnej starostlivosti o maloleté deti P., N. P. M. na samostatné konanie a listom zo dňa 07.01.2021 postúpil vec Okresnému súdu Piešťany ako súdu miestne príslušnému. Okresný súd Piešťany uznesením č.k. 9P/14/2021 zo dňa 19.02.2021 preniesol svoju príslušnosť na Okresný súd Trnava, ktorému po právoplatnosti spis postúpil ako súdu miestne príslušnému.

2. Vyjadrenie zo strany účastníkov konania k doručenému uzneseniu o začatí konania vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti nebolo súdu doručené.

3. Súd vo veci nariadil pojednávanie, na ktorom vykonal dokazovanie výsluchom starého otca, oboznámením sa s listinnými dôkazmi, ako aj ostatným obsahom spisu a pripojeného spisu Okresného súdu Trnava sp.zn. 11P/49/2020 a Okresného súdu Piešťany sp.zn. 8P/121/2011, keď pojednával v neprítomnosti matky a otca maloletých detí, ktorí svoju neúčasť neospravedlnili, o odročenie pojednávania nežiadali a zistil nasledovný skutkový stav.

4. Maloleté deti boli rozsudkom Okresného súdu Piešťany č.k. 8P/121/2011-29 zo dňa 02.02.2012 zverené do osobnej starostlivosti matky, pričom otcovi bola uložená povinnosť prispievať na ich výživu sumou vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa na každé z detí. Otec maloletých detí sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody (lustrum č.l. 27). Matka maloletých detí riadne starostlivosť o deti nezabezpečuje. Často odchádza z domácnosti a deti necháva v starostlivosti starého otca, v ktorého domácnosti žije. Matka nepracuje, príležitostne si privyrába brigádami. Matka nemá žiaden majetok, ani žiadne finančné prostriedky. Otec sa s maloletými deťmi stretával pred nástupom na výkon trestu. Tiež nevlastní žiaden majetok, žiadnu hnuteľnú vec vyššej hodnoty ani nehnuteľnosť. Má základné vzdelanie. Vo výkone trestu je pracovne zaradený, pričom dosahuje príjem v hrubom priemerne 115,- Eur mesačne (lustrácia v sociálnej poisťovni zo dňa 28.06.2021). Starý otec je rozvedený, stará matka detí s ním nežije v spoločnej domácnosti, ale v prípade potreby mu chodí vypomáhať. Starý otec súhlasil so zverením detí do jeho náhradnej osobnej starostlivosti a je zdravotne spôsobilý sa o deti postarať (lekárska správa zo dňa 08.06.2021). Podľa správy procesného opatrovníka zo šetrenia, maloleté deti bývajú v domácnosti starého otca, v 4-izbovom rodinnom dome, ktorý je vo vlastníctve starých rodičov. Deti majú zariadené izby potrebným nábytkom, v domácnosti majú vytvorený dostatočný priestor na prípravu do školy aj na trávenie voľného času. Starý otec poberá dôchodok zo SR vo výške 106,- Eur a z ČR vo výške 538,- Eur, príspevok na maloletého R. vo výške 198,- Eur, na M. P. N. vo výške 225,- Eur na každú a na P. vo výške 245,- Eur. Starý otec nebol prejednávaný komisiou verejného poriadku (správa č.l. 52), nemá záznam v registri priestupkov (lustrácia zo dňa 28.06.2021) a má dva záznamy v registri trestov (odpis z registra trestov č.l. 39), ktoré má zahŕadené (amnestia zo dňa 09.05.1968). Maloleté deti, N. P. M., pri pohovore uviedli, že im je u starého otca dobre, nič im nechýba a chcú byť zverené do jeho starostlivosti. Maloletý P. sa v čase šetrenia nenachádzal v domácnosti, ale pri predchádzajúcich šetreniach vždy uviedol, že sa mu darí dobre. P. navštevuje X. T. B. Š., L. M., N. X. T. P. M. X. T. D. Š.. Maloleté deti majú výdavky primerané ich veku. Zdravotný stav majú dobrý. Krúžky nenavštevujú.

5. Podľa § 44 ods. 1 až 4 zákona č. 36/2005 Z.z. zákon o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZR“), náhradnou starostlivosťou je viacero osobitne usporiadaných, na seba nadväzujúcich a vzájomne sa podmieňujúcich dočasných opatrení, ktoré nahrádzajú osobnú starostlivosť rodičov o maloleté dieťa v prípadoch, ak ju rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť. Náhradná starostlivosť, na ktorej základe vznikajú vzťahy medzi maloletým dieťaťom a inou osobou, môže vzniknúť len rozhodnutím súdu a jej obsah tvoria práva a povinnosti vymedzené zákonom alebo súdnym rozhodnutím. Náhradnou starostlivosťou je a) zverenie maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti inej fyzickej osoby než rodiča (ďalej len „náhradná osobná starostlivosť“), b) pestúnska starostlivosť a c) ústavná starostlivosť. Súd pri rozhodovaní o tom, ktorý zo spôsobov náhradnej starostlivosti zvolí, vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa.

6. Podľa § 45 ods. 1 ZR, ak to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa, súd môže zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti. Osobou, ktorej možno maloleté dieťa takto zveriť, sa môže stať len fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne, a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti, zaručuje, že bude náhradnú osobnú starostlivosť vykonávať v záujme maloletého dieťaťa. Osobe, ktorá nezabezpečuje osobnú starostlivosť o svoje maloleté dieťa z dôvodu, že jej bolo zo starostlivosti odňaté rozhodnutím súdu, nemožno v čase trvania odňatia dieťaťa zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti na čas trvania odňatia dieťaťa.

7. Podľa § 45 ods. 2 veta prvá ZR, pri zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti uprednostní súd predovšetkým príbuzného maloletého dieťaťa, ak spĺňa ustanovené predpoklady.

8. Podľa § 45 ods. 3 ZR, v rozhodnutí súd vymedzí osobe, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, jej rozsah práv a povinností k maloletému dieťaťu.

9. Podľa § 45 ods. 4 ZR, osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, je povinná vykonávať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa v rovnakom rozsahu, v akom ju vykonávajú rodičia; osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti vykonávanej na území Slovenskej republiky, je povinná najmenej 30 dní pred dočasným premiestnením maloletého dieťaťa oznámiť súdu dočasné premiestnenie maloletého dieťaťa do cudziny na dobu dlhšiu ako tri mesiace spolu s údajom o mieste, účele a dĺžke pobytu v cudzine a o iných významných skutočnostiach súvisiacich s dočasným premiestnením. Právo zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok má iba v bežných veciach. Ak táto osoba predpokladá, že rozhodnutie zákonného zástupcu maloletého dieťaťa v podstatných veciach nie je v súlade so záujmom maloletého dieťaťa, môže sa domáhať, aby tento súlad pri konkrétnom rozhodnutí zákonného zástupcu preskúmal súd.

10. Podľa § 45 ods. 7 ZR, vyživovacia povinnosť rodičov voči maloletému dieťaťu rozhodnutím súdu podľa odseku 1 nezaniká.

11. Podľa § 45 ods. 8 ZR, súd pri rozhodovaní o zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti určí rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať maloletému dieťaťu výživné rozsah ich vyživovacej povinnosti a súčasne im uloží povinnosť, aby počas trvania náhradnej osobnej starostlivosti, najdlhšie však do dovŕšenia plnoletosti dieťaťa, poukazovali výživné úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Ak povinný podľa prvej vety neplní vyživovaciu povinnosť poukazovaním výživného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, má tento úrad právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa vrátane uplatňovania týchto nárokov v exekučnom konaní vo svojom mene a na účet tohto maloletého dieťaťa. Ak je maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti podľa odseku 2 druhej vety osobe, ktorá nemá trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, súd povinnému uloží povinnosť, aby výživné poukazoval tejto osobe; úrad práce, sociálnych vecí a rodiny nemá v tomto prípade právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa. Po dovŕšení plnoletosti dieťaťa, ktoré bolo zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, sú rodičia povinní poukazovať výživné dieťaťu.

12. Podľa § 54 ods. 1 ZR, náhradná osobná starostlivosť a pestúnska starostlivosť majú prednosť pred ústavnou starostlivosťou. Pred nariadením ústavnej starostlivosti je súd povinný vždy skúmať, či maloleté dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti, a ak to nie je možné, do pestúnskej starostlivosti.

13. Podľa § 81 ods. 1 ZR, ak súd rozhodne o umiestnení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti, o nariadení ústavnej starostlivosti alebo o uložení ochrannej výchovy, upraví aj rozsah vyživovacej povinnosti rodičov alebo iných osôb povinných poskytovať maloletému dieťaťu výživné.

14. Podľa § 62 ods. 1 až 3 ZR, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

15. Podľa § 75 ods. 1 ZR, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

16. Podľa § 76 ods. 1 ZR, výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu.

17. Podľa § 77 ods. 1 ZR, právo na výživné sa nepremlčuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov spätne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

18. Podľa § 121 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

19. Vykonaným dokazovaním mal súd preukázané, že rodičia maloletých detí aktuálne nezabezpečujú riadnu starostlivosť o deti. Keďže náhradná osobná starostlivosť má prednosť pre ústavnou starostlivosťou, súd dospel k záveru, že v najlepšom záujme maloletých detí bude ich zverenie do náhradnej osobnej starostlivosti starého otca, v ktorého domácnosti bývajú už po dobu viac ako 10 rokov. Starý otec so zverením maloletých detí do jeho náhradnej osobnej starostlivosti súhlasil a spĺňa všetky požiadavky kladené na osobu, ktorej môže byť maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti v zmysle § 45 ods. 1 ZR. Matka ani otec maloletých detí nemali žiadne námietky voči zvereniu maloletých detí do náhradnej osobnej starostlivosti starého otca. Procesný opatrovník taktiež odporúča zverenie detí do náhradnej osobnej starostlivosti, keď maloleté deti v domácnosti s prospievajú a nič im tam nechýba, čo vyplýva aj z vyjadrení samotných detí počas šetrenia. Z uvedených dôvodov súd vyhodnotil zverenie maloletého P., maloletej N. a maloletej M. do náhradnej osobnej starostlivosti starého otca ako v celom rozsahu súladné so záujmom maloletých detí. Z uvedeného dôvodu súd vo výroku I. rozsudku zveril maloleté deti do náhradnej osobnej starostlivosti starého otca s účinnosťou od právoplatnosti rozhodnutia, keď dovtedy bolo zverenie do jeho starostlivosti zabezpečené neodkladným opatrením. Starý otec bude povinný vykonávať osobnú starostlivosť o maloleté deti v rovnakom rozsahu, ako by ju vykonávali rodičia, a súčasne je oprávnený zastupovať maloleté deti a spravovať ich majetok v bežných veciach. Súd zároveň vo výroku II. a III. rozsudku uložil rodičom maloletých detí v súlade s § 81 ods. 1 ZR povinnosť platiť výživné, a to oboj vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa podľa osobitného predpisu na každé z detí, keď otec je vo výkone trestu odňatia slobody, kde je síce pracovne zaradený, ale jeho príjem je minimálny a súd nezistil žiaden majetok umožňujúci určenie výživného vo vyššom rozsahu. Matka sa nepravidelne zdržiava v domácnosti starého otca, ale nie je zamestnaná a finančne jej vypomáha starý otec. Nemá žiaden majetok vyššej hodnoty, ktorý by umožňoval určiť vyššie výživné. Stanovené výživné sú rodičia povinní v zmysle § 45 ods. 8 ZR uhrádzať príslušnému úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Súd zároveň v zmysle § 121 CMP zrušil predchádzajúce rozhodnutie, ktoré upravovalo výkon rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, nakoľko došlo po zverení maloletých detí do náhradnej osobnej starostlivosti došlo k takej zmene pomerov, že toto rozhodnutie stratilo svoj význam.

20. Podľa § 58 CMP o nároku na náhradu a o výške trov konania rozhoduje súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

21. Podľa § 52 CMP žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

22. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 52 CMP a žiadnemu z účastníkov konania nepriznal nárok na náhradu trov konania, nakoľko v mimosporových konaniach je v zásade vylúčený nárok na náhradu trov konania, pričom súd nezistil naplnenie žiadnej z výnimiek upravených v ustanoveniach § 53 a nasl. CMP.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie v lehote do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Trnava, avšak odvolanie podané starým otcom a procesným opatrovníkom by nebolo právne účinné, nakoľko uvedení účastníci sa práva podať odvolanie výslovne vzdali do zápisnice na súde po vyhlásení rozhodnutia.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania, a síce ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis, spisová značka konania (§ 127 ods. 1 CSP) uviesť, proti

ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 CSP).

Odvolanie proti rozsudku, možno odôvodniť len tým, že:

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd nesprávne, alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Ak povinný dobrovoľne neplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z., ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí návrh na súdny výkon rozhodnutia.